

byggnadsvård

Kv. Rådmannen 3, Vävarstugan

Mariefreds stad, Strängnäs kommun,
Södermanlands län

Antikvarisk projektering 2007
Rapport 2007:2

Eva Wockatz

Kv. Rådmannen 3, Vävarstugan

Mariefreds stad, Strängnäs kommun,
Södermanlands län

Antikvarisk projektering 2007
Rapport 2007:2

Eva Wockatz

© 2007 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkiv.bibliotek@dll.se

Författare: Eva Wockatz, byggnadsantikvarie.
Omslagsbild: Detalj av Vävarstugans västra gavel. Fotografi Eva Wockatz,
Sörmlands museum.
Uppmätningsskisser: Eva Wockatz.
Foto, där ej annat anges: Eva Wockatz.
Diarienummer: KN-KUS06-030

Nyköping 2007

INNEHÅLL

1 INLEDNING	2
2 KULTURHISTORISKA VÄRDEN	2
3 KULTURHISTORISKT SKYDD	3
4 KVALITETER ATT TA TILLVARA	4
4.1 Exteriör	4
4.2 Interiör.....	5
5 BYGGNADSHISTORIK OCH TIDIGARE RENOVERINGAR.....	6
6 KORT BYGGNADSBESKRIVNING.....	8
7 RUMSNUMRERINGAR NUVARANDE PLANLÖSNING	9
8 FOTOBILAGA.....	12
9 ÅTGÄRDSBESKRIVNINGAR.....	16
9.1 Exteriör	16
9.2 Rumsbeskrivningar	20
10 LITTERATUR OCH KÄLLFÖRTECKNING	51
10.1 Litteratur.....	51
10.2 Artiklar.....	51
10.3 Arkiv.....	51
10.4 Muntliga uppgifter	51

1 INLEDNING

Detta är en antikvarisk projektering av kommande arbeten på Rådmannen 3, även kallad Vävarstugan. Vävarstugan kommer att rustas och göras om till lägenheter. Fastighetsägaren, SSM Bostadsfastigheter AB, fick bygglov för ombyggnad av bostadshuset av Strängnäs kommun den 24 mars 2004. Bygglovet innebär att bostäder inreds på övre våningen och vindsvåningen, samt att butikslokalerna i bottenvåningen renoveras. Två nya takkupor skall byggas åt norr.

Syftet med projekteringen är att tydliggöra de kulturhistoriska värdena, så att dessa kvarstår efter renoveringen, samt att ge konkreta åtgärdsförslag. Sörmlands museum har under januari-april 2006 gjort en antikvarisk förundersökning av timmerhuset som ligger längs med Storgatan i centrala Mariefred. Utdrag ur förundersökningen, såsom historik, kulturhistoriska värden och kulturhistoriskt skydd, har använts i detta arbete.

Projekteringen innehåller åtgärdsförslag för exteriörer och interiörer. Interiörerna redovisas i rumsbeskrivningar, som hänvisar till rumsnumreringar upprättade i den antikvariska förundersökningen för Vävarstugans nuvarande planlösning. Ritningar har skissats upp med bygglovsritningarna som underlag, plan- och fasadritningar av ombyggnaden upprättade av MICO Byggadministration i skala 1:100. Uppmätningen är schematisk, där byggnadens sättningar och skevheter inte träder fram.

Arbetet har utförts av byggnadsantikvarie Eva Wockatz och Kjell Taawo, Sörmlands museum under maj-juni 2007. Fotografier är tagna av Eva Wockatz i samband med förundersökningen.

2 KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Inom fastigheten Rådmannen 3 ligger förutom Vävarstugan även ett bostads- och affärshus, från 1890-talet i två våningar, byggt i nyrenässans och med putsad fasad, samt ett uthus på gården från 1800-talets andra hälft. Vävarstugan är timrad och försedd med utvändig panel. Gaveln vetter mot Munkhagsgatan och långsidesfasaden vetter mot Storgatan. Vävarstugan är påbyggd mot norr vid tiden omkring förra sekelskiftet. Vävarstugan ligger utefter affärs- och huvudgatan Storgatan som löper i väst-östlig riktning genom staden. Väster om kvarteret ligger Nygatan, som namnet antyder markerar stadens påbörjade utvidgning åt väster under 1900-talet. Byggnaden utgör en rest av stadens utkantsbebyggelse.

Fasaderna har en ålderdomlig locklistpanel som ger en reliefverkan mellan de släta timmerknutlådorna. Byggnaden har kvar äldre spröjsade fönsterbågar i sin ursprungliga placering, förutom i bottenplanet mot söder där modernare butiks-fönster är insatta. Detta ger en tydlig bild av att det förekommer affärsverksamhet här, vilket det har gjort i 150 år eller mer. Byggnadens ålder och placering utefter huvudgatan Storgatan gör att den är ett viktigt historiskt inslag i Mariefreds stadskärna. Byggnaden har en småstadsprägel och har tack vare placeringen ett miljömässigt värde för stadsbilden.

Med fasad mot Storgatan, väster om Vävarstugan, ligger även ett större bostads- och affärshus från slutet av 1890-talet - Mariefreds första bostadshus uppfört med tegelstomme. Denna byggnad har ett något indraget läge i förhållande till ursprungligt gatuliv. De olika byggnadernas placering visar illustrativt det nya stadsplaneideal som rådde vid slutet av 1800-talet. Det nyare huset är förberett för Storgatans breddning. Mötet mellan de båda husen blir därför en ur stadsplanehistorisk synpunkt pedagogiskt intressant plats i Mariefreds stad.

I den kulturhistoriska bebyggelseinventeringen som gjordes 1978 av Mariefred värderas Vävarstugan som "ett kulturhistoriskt och för stadsbilden värdefullt timmerhus från 1700-talet". Enligt Sörmlands museums tidigare yttrande inför planerad ansökan om rivningslov, "utgör byggnaden ett omistligt inslag både som solitär och som del av en större helhet i denna miljö."

Vävarstugan har väl synliga årsringar, både i form av tillbyggnaden i norr, samt i husets bevarade ytskikt. På övre plan har i stort sett alla rum fortfarande kraftigare pappspänning ovan liggstimret, med flera års tapetlager bevarad. Utformning med olika profiler av golvlister och taklister finns i de olika rummen. Kakelugnar är nedplockade, men bevarade. Trägolvet finns kvar i så gott som alla rum, de flesta har dessutom aldrig varit ytbehandlade. Vissa rum har dock haft linoleummattor, som limmats. Ursprunglig planlösning är i princip intakt, med en sal belägen i nordöstra hörnet, som ligger i fil med de tre övriga rummen som vetter åt söder. Huset har förskonats från förändringar i senare tid, såsom indragning av vatten och avlopp, samt målning med olämpliga material. Byggnaden har ännu inte försetts med vattentoiletter och huset har därför inhyst Mariefreds sista invändiga torrdass. De senaste reparationerna ser ut att vara gjorda på 1960-talet, då träfiberskivor har satts upp i vissa rum. I ett rum har taket målats med modernare latexfärg.

Byggnadens oljemålade fasader ger byggnaden ett utseende av 1700- eller tidigt 1800-tal. Dess exteriöra utformning stämmer väl överens med de svenska stadsbyggnadsideal som rådde under denna tid.

Invändigt präglas byggnaden mest av tidsepoken runt sekelskiftet 1900, då huset byggdes till mot norr. På nedre plan är skivbeklädnader uppsatta på innerväggarna. Dessa har inför detta arbete inte tagits bort. Kulturhistoriskt intressanta lager finns sannolikt kvar under skivbeklädnaderna.

3 KULTURHISTORISKT SKYDD

Byggnaden ligger inom detaljplanelagt område. Detaljplanen antogs den 26 april 1993. Byggnaden är betecknad med "Q", vilket utgör ett reservat för befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Området har följande bestämmelser: "Rivningsförbud. Ursprungligt utförande, material och färgsättning ska användas vid renovering eller ombyggnad. Mindre tillbyggnad tillåts endast i undantagsfall och får ej förvanska byggnadens karaktär. Ny byggnad med i huvudsak samma utformning får endast uppföras om befintlig byggnad till väsentlig del förstörs av våda".

Byggnaden har således skyddsbeteckning enligt PBL, Plan och bygglagen, och dess kulturhistoriska värden har därigenom starkast tänkbara skydd enligt denna lagstiftning. Enligt PBL 3 kap 12§ får byggnaden därigenom inte förvanskas:

"Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas."

Enligt PBL 3 kap 10§ skall ändringar av en byggnad utföras varsamt så att byggnadens särdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara.

Byggnaden skall också enligt PBL 3 kap 13§ underhållas så att dess särart bevaras. "Underhållet skall anpassas till byggnadens värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt samt till omgivningens karaktär".

Byggnaden ligger även inom område av riksintresse för kulturmiljövården nr D21, enligt 3 kap Miljöbalken. Motiveringen lyder:

”Slotts- och stadsmiljö, som tydligt avspeglar ett kungligt slotts dominans över sitt tjänstesamhälle, präglad framför allt av 1500- och det tidiga 1600-talet men också av den uppblomstring som skedde under Gustav III:s tid samt till följd av ångbåtstrafiken vid 1800-talets slut.”

I uttrycket nämns: ”Mariefreds oregelbundna rutnätsplan samt kyrka från början av 1600-talet. Välbevarad trästadsbebyggelse från 1700- och 1800-talen med bl. a. byggnader och anläggningar från Gustav III:s tid och 1800-talets slut.” Riksintresset innebär att kulturvärdena har bedömts så höga att de är viktiga ur ett riksperspektiv.

Förslag till byggnadsminnesförklaring lämnades in 1989 av Föreningen Fria Mariefred. De skriver

bland annat att ”Huset, som är en av karaktärsbyggnaderna utmed stadens huvudgata, markerar början av den äldre trähusbebyggelsen i västra centrum och utgör en oersättlig del av stadsmiljön.” Frågan har ännu inte behandlats av Länsstyrelsen.

Vävarstugan ligger i Mariefreds stad. Mariefreds stad är ett fornlämningsområde, vilket innebär att alla schaktningsarbeten inom området kräver tillstånd från Länsstyrelsen.

4 KVALITETER ATT TA TILLVARA

Vävarstugan har följande kvaliteter som är viktiga att ta till vara vid den kommande renoveringen och vid dess framtida underhåll, för att skydda och ta tillvara det kulturhistoriska värdet som byggnaden har.

4.1 Exteriör

Byggnadens ålder och placering utefter huvudgatan Storgatan gör att den är ett viktigt historiskt inslag i Mariefreds stadskärna.

Fasadernas ålderdomliga locklistpanel som ger en reliefverkan mellan de släta timmerknotlådorna är viktig att bevara. De äldre handhyvlade stående panelbrädor med profilerade locklister är målade med linoljefärg. Vissa locklister är utbytta till enklare former, men äldre lister finns kvar. Dessa är högre och något smalare än de senare, samt utförda med karnisprofiler. Virket i fasadbrädorna är av mycket hög kvalitet. Det är därför viktigt att bevara så stor del som möjligt av fasadens panel, samt att utbytt panel är hyvlad med den äldre profilen.

Även Vävarstugans äldre spröjsade fönsterbågar i sin ursprungliga placering är viktiga att bevara för exteriören. I bottenplanet är fönsteröppningarna förstörda, vilket tydligt visar på att det förekommer affärsverksamhet här, vilket det har gjort i 150 år eller mer. Fasadernas fönsteröppningar är placerade ovanför varandra och ger på så sätt huset en symmetri. Vissa av fönsterbågarna har äldre hörnbeslag från 1700-talet. Hörnbeslag på östra gavelns fönsterbågar har i senare tid monterats med stjärnskruv, vilket får ett alltför avvikande utseende. Det är viktigt att stor omsorg läggs på detaljer och underhåll, genom att traditionella material och metoder används. På östra fasaden är fönsterluckorna kvar i bottenplanet.

Taken är fortfarande belagda med enkupigt lertegel, på södra takfallet är nytt lertegel ditlagt, då äldre taktegel i gott skick lades sparades. Byggnadens enkupiga lertegel är ett viktigt inslag i exteriören. Västra skorstenen har fortfarande kvar sitt äldre utseende med utkragad överdel. Skorstenen är sannolikt svarttjärad. Stuprören är

utbytt i senare tid. På äldre fotografier ser man att stuprören har skarpa hörn och låg vattkupa, vilket huset fortfarande har i dess nordöstra hörn. Dessa detaljer är viktiga att bevara för husets ålderdomliga utseende. Det äldre lerteglet kan med fördel läggas på takfallet som vetter mot gatan.

Glasverandan mot norr är byggd av stickbågiga fönsterpartier, varje parti av tre fönsterbågar med stående rutor. På gaveln har fönsterbågarna träspröjs lagda i ett diagonalställt mönster. I bågarna är färgade glas - röda, orange och blåa. Mittglaset är ofärgat och har en etsad bladverksdekor. Verandan har balusterräcken utformade med snickarglädje. Glasverandan har stora kvaliteter och är välkänd i Mariefred. Sedan dess tillkomst vid slutet av 1800-talet har den blivit ett signum för Vävarstugan och utgör ett viktigt miljömässigt inslag i Mariefreds gatubild. Glasverandan är utförd med hög materialkvalitet och med omsorg nedlagd på detaljer, med de färgade glasen i originalutförande, snickarglädjen på utsidan och de fasade stolparna på insidan, vilka är viktiga att bevara.

I trapphuset mot gården är en pardörr från slutet av 1800-talet. I övrigt är dörrarna uppsatta omkring 1900-talets mitt. De senare glasade dörrarna visar på husets senare användning till butiker och bör därför bevaras.

Även den enkla gårdsmiljön, med ett uthus bevarat på gården och trädgården i norra delen är viktig att bevara för Vävarstugans omkringliggande miljö och är även ett viktigt inslag i stadsmiljön. Ett enkelt spjälstaket har tidigare varit byggt utefter Munkhagsgatan. Den förhöjda gatunivån med trottoaren som går upp på östra gavelns fasader är i detta sammanhang viktig att få bort. Miljön skulle vinna på att istället ha en kullersatt/stensatt ränna här.

4.2 Interiör

Planlösningen visar på byggnadens utveckling och utbyggnader under årens lopp. Enligt brandskyddshandlingar vet man att huset någon gång mellan åren 1836 och 1858 byggdes ut mot väster och någon gång mellan åren 1861 och 1909 byggdes huset till mot norr, då glasverandan och trapphuset tillkom. Rummen är fortfarande relativt orörda och har bevarade ytskikt på väggar och tak, samt ursprungliga trägolv. Där det är möjligt bör nuvarande ytskikt, pappspänning med tapeter, bevaras under nya ytskikt. I vissa rum är ytskikten kraftigt skadade, då istället en referensyta av nuvarande ytskikt bör lämnas under nya ytskikt. Taklister, golvlister och foder är målade med oljefärg och har flera äldre färglager bevarade. Färglagren berättar om husets tidigare färgsättningar och bör därför inte tas bort generellt. Det är av denna anledning viktigt att lister och foder inte skrapas träreana, men det är också väsentligt att lös färg tas bort och att profiler och detaljer framträder efter färdig målning. Komplettering av lister och foder skall göras med de äldre som förlaga, d v s nya lister och foder hyglas fram med samma dimensioner och profiler, med de äldre som förlaga.

Dörrar återanvänds i så stor utsträckning som möjligt. Vissa dörrar har på grund av den nya planlösningen varit tvungna att flyttas något eller att vändas på.

Takrosetterna är viktiga detaljer i rummen och skall varsamt tas ned för återanvändning i samma rum.

Äldre kakelugnar finns kvar, idag nedplockade. En av kakelugnarna är troligen från 1700-talet. Kakelugnarna är viktiga att bevara för interiören och kakelugnarna ska återigen sättas upp.

På nedre plan pågår fortfarande affärsverksamhet och skivbeklädnader är uppsatta på väggarna. Vad som döljer sig under skivbeklädnaderna är därför fortfarande ovisst. Bottenvåningen var dock inredd under tidigt 1800-tal och under 1700-talet, varför

kulturhistoriskt intressanta ytskikt kan dölja sig under detta. Stor varsamhet bör därför iakttas i samband med arbeten på nedre plan.

På övre plan, i södra delen av huset ligger de fyra rummen i fil med varandra. Detta gör mycket för den rumsliga upplevelsen och bör bevaras så långt det är möjligt i samband med renoveringen. Det stora rummet i östra delen av huset, rum 203, har en tydlig salongskänsla med dess stora volym och den höga golvsockeln. Pardörrarna mellan rum 203 och 204, samt mellan 204 och 205 kan därför accepteras att flyttas något mot söder, för att behålla "filrumskänslan".

I de flesta rummen finns äldre strömbrytare i Bakelit kvar, uppsatta på den äldre höjden 1.4 meter ovan golv, med utanpåliggande ledningar. Dessa strömbrytare bör användas som förebild för nya och sättas på samma sätt, dvs på samma höjd och med utanpåliggande ledningar.

5 BYGGNADSHISTORIK OCH TIDIGARE RENOVERINGAR

Vävarstugan är byggd på en tomt som under 1700-talet bestod av gårdsnummer 23 och 24. År 1759 ägs dessa gårdsnummer av rådmann Jacob Holm, vilket kan utläsas på en taxeringslängd. I bouppteckningen efter Jacob Holm, 1778, finns gårdarna 23 och 24 med som fast egendom. Mellan åren 1790-1810 ägs gården istället av handelsman Karl Julin, vilket även syns på en karta över Mariefred från 1799.

Gårdarna ägdes alltså under slutet av 1700-talet av rådmannen Jacob Holm. Gårdarna finns även med i husförshörsräkningar från ca år 1785.

År 1839 finns gården med på en bouppteckning efter Borgmästare Sköldbergs maka, Fru Cathrina Edler Sköldberg. Vid mitten av 1800-talet flyttar handlande Johan Peter Fagerström in i huset. 1884 ägs huset av sonen handlande Andres Peter Fagerström, som senare även benämns manufakturhandlare och rådmann. Hustrun fru Anna Fagerström ägde huset åtminstone fram till 1929. Huset har även benämnts "Fagerströms".

Brandförsäkringshandlingar finns upprättade i Städernas Allmänna Brandstodsbolag, åren 1836, 1858, 1861, 1909 och 1921.

I den första brandförsäkringen 1836, är byggnaden ca 13x6.5 meter, där gatuplanet består av en bod och övre plan är oinrett.

År 1858 och 1861 är byggnaden ca 17x7 meter, tillbyggd mot väster och har i gatuplanet 3 rum med kakelugnar och kök med järnspis och en handelsbod, samt 5 boningsrum med kakelugnar på övre plan. År 1909 och 1921 är byggnaden tillbyggd mot norr, till dagens storlek, ca 18x10 meter, och består av 2 våningar med totalt 13 boningsrum och ett kök.

Byggnaden har alltså förlängts mot väster någon gång mellan 1836 och 1858, och sannolikt har övre våningen inretts i samband med detta, troligen då huset kommer i handlare Fagerströms ägo. Mellan åren 1861 och 1909 har byggnaden byggts ut mot norr, då den påkostade glasverandan tillkom. Husets bottenvåning är i brandförsäkringshandlingar sedan 1858 belagd som funktion handelsbod/affärslokal, men har ägts av handlande sedan slutet av 1700-talet.

Under 1960-talet hade länshemslöjden den östra butiken och i den västra butiken var det en cykelaffär. Någon gång i början av 1970-talet köptes västra butiken av Marie Louise Vallentin, som då öppnade Gripsholms Vävarestuga och hade butiken i ca 10 år. Butiken vävde och sålde yllepläddar och arrangerade även kurser i vävning.

Plädarna höll en hög kvalitet och plädarna sålde långt utanför Sveriges gränser, såsom till Japan. Vävstolarna stod uppe på övre plan, där ingen bodde.

2006 är det också två butiker i gatuplan. Där den tidigare Vävarstugan låg finns en kläd- och inredningsbutik - östra delen av huset är en antikvitetsaffär. Övre våningen består av två bostadslägenheter. De senaste åren har endast östra lägenheten hyrts ut.

Taket lades om år 2000 på södra takfallet. Vissa hängrännor är utbytta på senare år.

Nuvarande ägaren köpte fastigheten 1996, då tidigare ägare hade haft fastigheten i endast två år. Ägaren innan detta hade haft fastigheten sedan 1978. Byggnaden har underhållits marginellt sedan 1978. Rivning av byggnaden diskuterades så sent som 2001 då Sörmlands museum i ett yttrande avstyrkte från rivning av någon byggnad eller byggnadsdel inom fastigheten.

6 KORT BYGGNADSBESKRIVNING

Byggnaden är byggd i två våningar med delvis inredd vind, och till största delen byggd med liggtimmer. Övre plan är inrett som bostäder, medan nedre plan är butiksytor. Mot nordost är en tillbyggd glasveranda, byggd omkring sekelskiftet, med underliggande förråd. Mot norr ligger trapphuset, som leder till västra delen av bottenvåningen och till bostäderna på övre plan.

Grunden består av naturstenar, med största sannolikhet lagda på en rustbädd. Synliga delar av sockeln är av natursten. Grunden har dock inte undersökts.

Byggnadens äldre delar har en stomme av knuttimrat liggtimmer, handbilat fyrkantstimmer, 6x8". Tillbyggnaden i öster har byggts av regelstomme. Innerväggar består i byggnadens äldre delar av liggtimmer.

Bjälklaget består av bärlinor av bilat timmer, dimension ca 15x22 cm, med ett centrumavstånd på ca 75 cm, nu synliga i rum 205. Trägolvligger ovan bjälkarna. Trossbotten består här av drygt 20 cm sågspån.

Takstolarna utgörs av ihopdymlade sparrar av fyrkantstimmer, 5x7". Ovan dessa ligger längsgående runda åsar, en mittås och två sidoåsar. Underlagstaket består av takbrädor lagda med lock. Vissa brädor har vankant och vattspår. Taket lades nyligen om på södra takfallet, där papp ligger ovan takbrädorna. Taket är täckt med enkupigt lertegel. Över det östra stora rummet syns spännbocken som håller upp innertaket. Takkonstruktion på tillbyggnaden har inte kunnat nås.

Övre plan har senast bestått av två lägenheter. Åt öster ligger ett stort rum, salen, som ligger i fil med övriga totalt 8 boningsrum av en stor sal, som ligger i fil med de tre övriga rummen åt söder.

På vinden finns ett inrett bostadsrum och ett förråd.

Golvlister, taklistor, foder, dörrar och ytskikt finns kvar i byggnaden. De flesta profilerade listerna härrör från 1800-talet. Raka taklistor med äldre tapetfragment finns kvar i garderober.

Tapeter på väggar är uppsatta på kraftig papp spikad på liggtimmeret. Papp är spikad även i tak. Liggtimmeret är hugget i ytan. På något enstaka ställe finns lerklining kvar. Senare ytskikt finns i form av masonit och TreeTex plattor, främst på bottenvåningen. Därunder finns sannolikt äldre ytskikt som kan ge värdefull information.

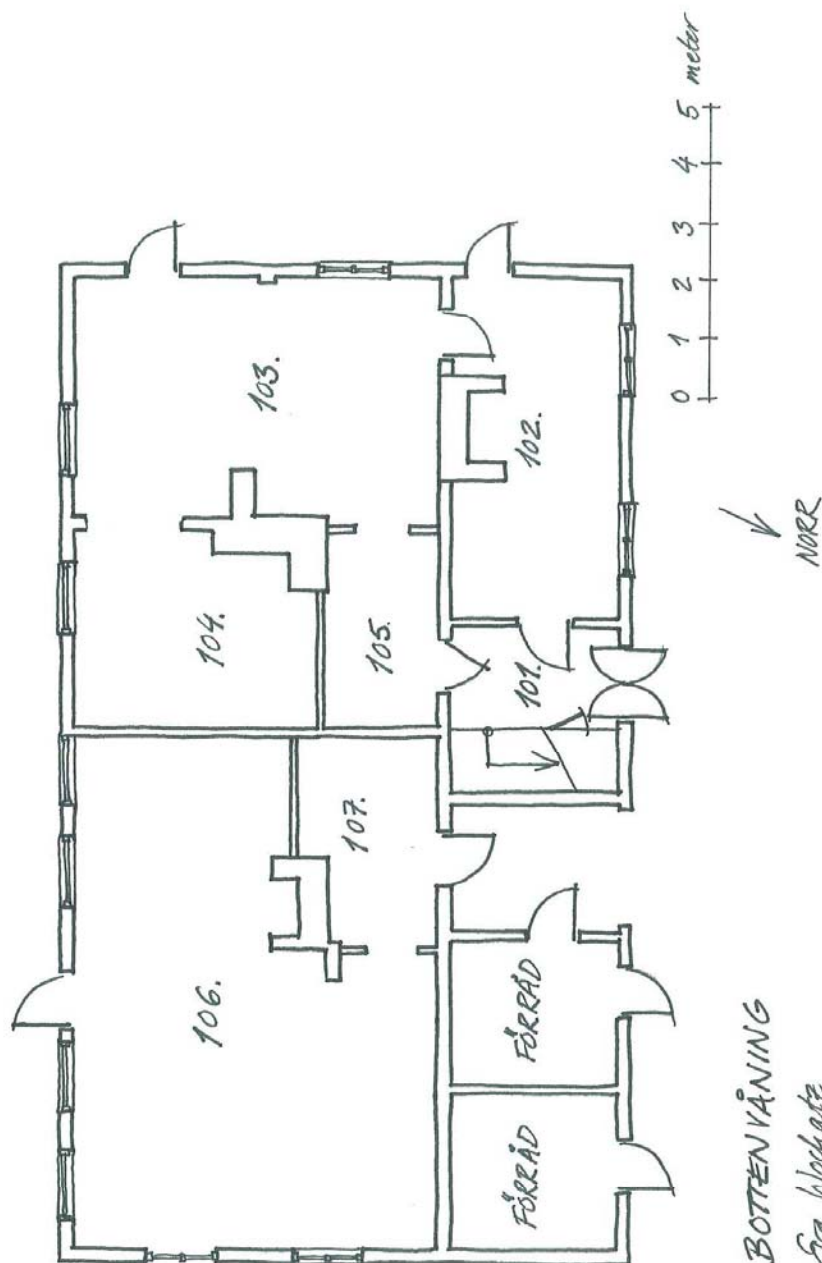
Elektricitet finns av äldre datum, men är numera urkopplad.

Inget avlopp finns. Kallvatten har dragits in på vissa ställen.

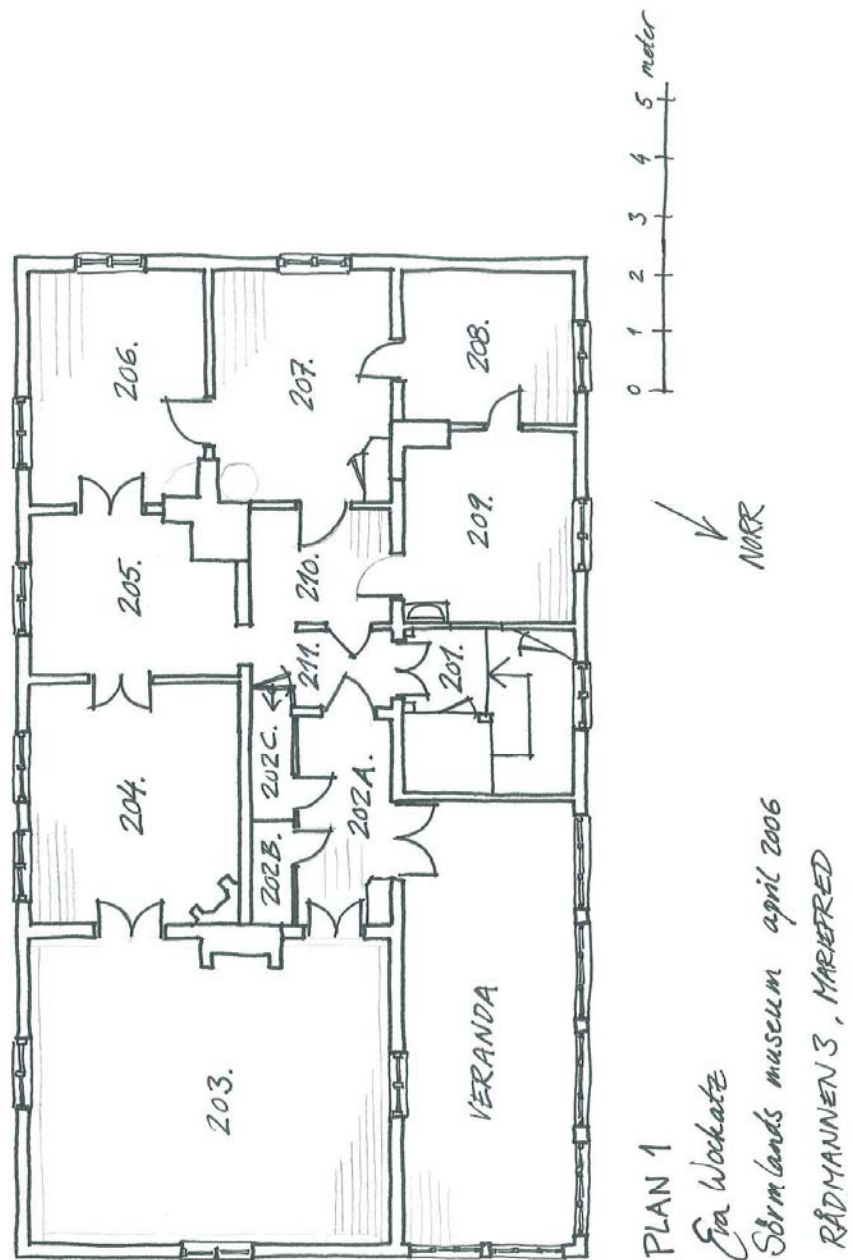
Byggnaden har eldats med kakelugnar, järnspisar och med elradiatorer.

7 RUMSNUMRERINGAR NUVARANDE PLANLÖSNING

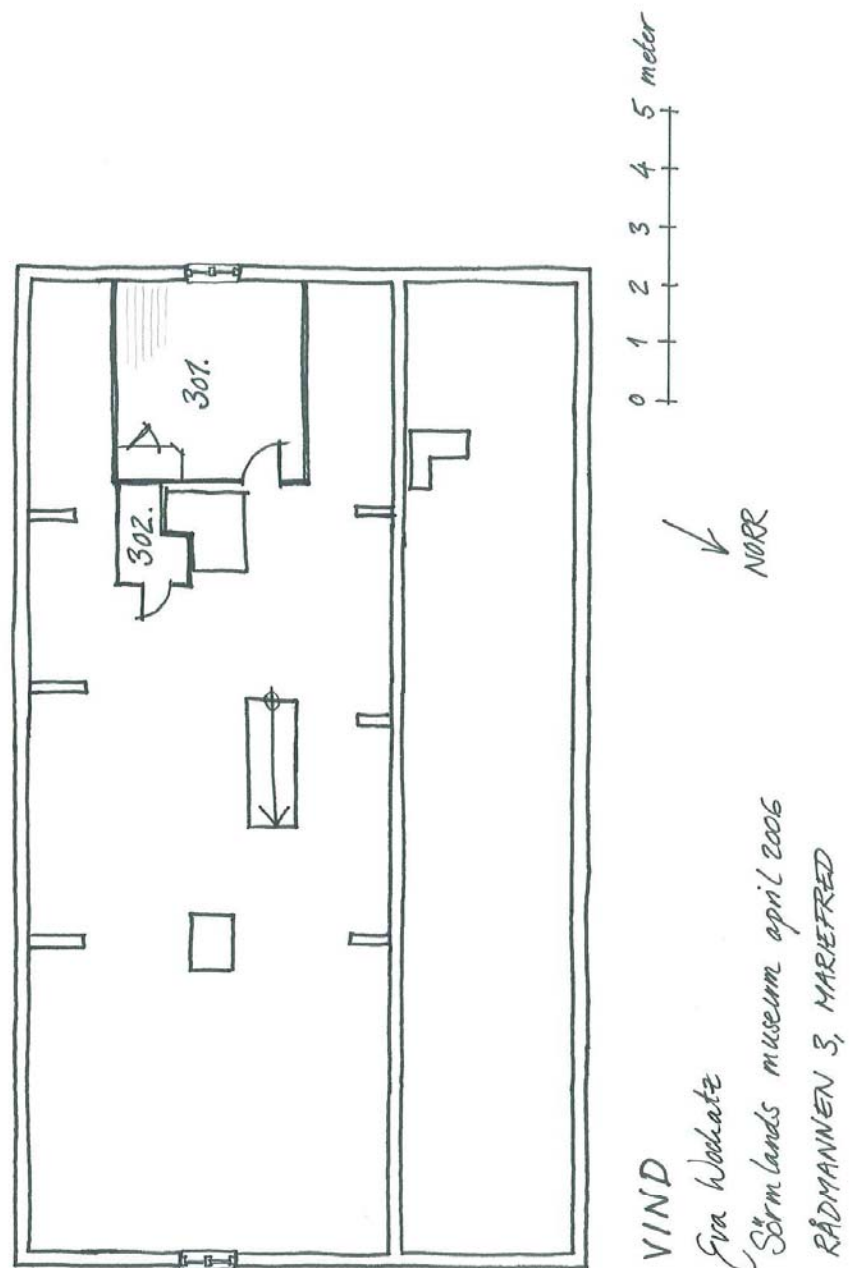
Skiss med rumsnumrering baserat på planritning i bygglovsansökan upprättad av MICO Byggadministration.

Skiss med rumsnumrering baserat på planritning i bygglovsansökan upprättad av MICO Byggadministration.

Skiss med rumsnumrering baserat på planritning i bygglovsansökan upprättad av MICO Byggadministration.

8 FOTOBILAGA

Rådmannen 3. Fotografier Sörmlands museum, Eva Wockatz.

01_Miljö_Rådmannen3.JPG

02_Miljö_Rådmannen3.JPG

02_SO Fasad_Rådmannen3....

03_SVFasad_Rådmannen3....

04_NFasad_Rådmannen3.J...

05_NFasad_Rådmannen3.J...

06_Veranda_Rådmannen3.J...

07_Rum101.JPG

08_Rum102.JPG

Rådmannen 3. Fotografier Sörmlands museum, Eva Wockatz.

09_Rum103.JPG

10_Rum104.JPG

11_Rum105.JPG

12_Rum106.jpg

13_Trapphus.JPG

14_Rum201.JPG

15_Dörr201.JPG

16_Veranda.JPG

17_Verandadörr.JPG

Rådmannen 3. Fotografier Sörmlands museum, Eva Wockatz.

18_Rum202A.JPG

19_Rum202B.JPG

20_Rum203.JPG

21_Rum204.JPG

22_Rum205.JPG

23_Rum206.JPG

24_Rum207.JPG

25_Rum208.JPG

26_Rum209.JPG

Rådmannen 3. Fotografier Sörmlands museum, Eva Wockatz.

27_Rum211.JPG

28_Rum301.JPG

29_Rum301PICT0069.JPG

30_Rum302.JPG

31_Vind.JPG

32_Vind2.JPG

9 ÅTGÄRDSBESKRIVNINGAR

9.1 Exteriör

MARKNIVÅ

Marknivån runt byggnaden är för hög. Utefter gatufasaderna är trottoarer anlagda. Vid östra gaveln är trottoaren kullerstensbelagd och utefter södra är den asfalterad. Trottoaren utefter östra gaveln har så pass hög nivå att dess nivå går upp på panelbrädorna.

Kulturkrav

Marknivån måste sänkas rejält, så att naturstenssockeln blir synlig och husets syllstockar hamnar ovan mark.

Åtgärder

Marknivån sänks så pass mycket att sockeln syns ovan mark. Trottoaren utefter östra gaveln tas ned i gatunivå. Trottoarkanten kan eventuellt markeras med gatusten. Ett bättre alternativ är dock att göra en kullerstensbelagd ränna med svag rundning, under nuvarande gatunivå, utefter gaveln.

SOCKEL

Sockeln är av natursten, delvis putsad med cementbruk. Grunden består av naturstenar, med största sannolikhet lagda på en rustbädd.

Kulturkrav

-

Åtgärder

Cementputs på sockeln knackas försiktigt ned.

STOMME

Byggnadens äldre delar har en stomme av knuttimrat liggtimmer, handbilat fyrkantstimmer, 6x8". Tillbyggnaden i öster har byggts av regelstomme. Innerväggar består i byggnadens äldre delar av liggtimmer.

Timmerstommen ser ut att ha rötskador främst på syllstockar, men även lejare.

Kulturkrav

Stommen behålls så långt det är möjligt. Endast rötskadade delar byts ut. Eventuella åtgärder på timret för skadeinsekter skall diskuteras med antikvarisk kontrollant innan åtgärder genomförs.

Åtgärder

Panelbrädor tas varsamt bort, där syllstockar är i dåligt skick. Innan detta görs, märks panelen upp se under "Fasader", fönsterbågar märks upp och tas ned, se under "Fönster".

Rötskadade syllstockar eller delar av rötskadade syllstockar byts ut mot återanvänt timmer, alternativt torkat nytt timmer. Utbyte av timmer görs av hantverkare van med timmerarbeten. Timret huggs, dymlas och drevas med mossa. Även lejarna ser ut att vara i dåligt skick. Rötskadade delar byts. Eventuella åtgärder på timret för skadeinsekter skall diskuteras med antikvarisk kontrollant innan åtgärder genomförs.

FASADER

Fasader är klädda med stående profilerad handhyvlad locklistpanel. Gavelrösten markeras med en horisontell profilerad list. Nedtill på fasaderna sitter en vattbräda. Knutlådorna är inklädda. Södra takfallets fotbrädor är av plåt, i övrigt är vindskivor och fotbrädor av trä. Dropplistor är av trä. På norra fasadens nedre plan utgörs dropplisten av en kvartsstav.

Äldre locklister är hyvlade med karnisform. Senare utbytta locklister är förenklade så att de endast är fasade i hörnen.

Panelbrädorna är idag målade i en ljus grön oljefärg. Fasaderna har underliggande färglager med ljusare oljefärg, som ser ut att vara brutna med pigmentet obränd umbra. Knutlådor, vindskivor och fönsteromfattningar är målade ljus gråa.

Panelen är skadad på ett flertal ställen, främst vid hörn där vattenavrinningen inte fungerat och utefter östra gaveln där marknivån är för hög. Fotbrädor, vattbrädor, dropplistor och vindskivor är generellt i ett dåligt skick.

Kulturkrav

Fasadernas hyvlade profilerade locklister är viktiga för husets utseende. Det är också mycket bra kvalitet i virket. Det är därför viktigt att så mycket som möjligt av fasadvirket behålls. Detta innebär att skadat virke skall skarvas i. Vid utbyte av fasadbrädor skall dessa hyvlas och utföras med utseende lika befintligt. Rötade fasaddetaljer görs lika befintligt.

Åtgärder

Där panelen är kraftigt skadad och underliggande timmer är i dåligt skick, måste panelen tas bort. Innan panelen tas bort märks panelen upp för senare återmontering. Demonteringen görs varsamt, smidd spik skall återanvändas. Skadad panel skarvas i. Nya panelbrädor görs lika befintliga och hyvlas. Locklisten skall utföras med karnis. Ny profil tas fram i samband med antikvarisk kontrollant. Enstaka förenklade locklister på husets äldre fasader byts ut mot nya med karnisprofil. Verandans undre del har förenklade profiler generellt, vilka dock ej bör bytas ut.

Fotbrädor byts ut generellt. Rötskadade fasaddetaljer görs lika befintliga, såsom dropplistor och vindskivor mm. Nytt virke ska vara furuvirke av hög kvalitet.

Fasader skrapas ned till fast underlag och tvättas. Fasader målas på nytt med linoljefärg. Färgen strykes på tunt i tre lager. Kulör väljs efter det att färgtrappa skrapats fram. Kulör tas fram av kulturhistorisk kontrollant.

FÖNSTERBÅGAR

Fönsteröppningar mot Storgatan har i gatuplanet försetts med butiksfönster, perspektivfönster med modernt glas. Övriga fönsteröppningar har två bågar, som är träspröjsade. På vindsplan och på gatuplan är bågar indelade i två rutor och på övre plan är bågar indelade i tre rutor. De två nedre fönsteröppningarna mot öster är försedda med fönsterluckor. Enstaka fönsterbågar har äldre hörnbeslag, näbbslag, såsom de nedre fönstren på östra gaveln. Övriga fönsterbågar har raka hörnjärn. Fönsterbågar är målade med grön oljefärg.

Kulturkrav

Vävarstugan har fortfarande kvar sina äldre fönsterbågar, utom på nedre plan i södra fasaden där det sitter nyare perspektivfönster. Verandans färgade och etsade glaspartier visar på hantverkarskunnandet vid sekelskiftet 1900 och glaset är

utomordentligt viktiga för Vävarstugans exteriöra utseende, varför extra stor varsamhet måste läggas på arbeten med dessa bågar.

Fönsterbågarna, med äldre handblåst glas och smala träspröjs, är viktiga för husets karaktär och utseende. Fönsterbågarna är dessutom tillverkade av tätvuxet furuvirke. Fönsterbågarna skall därför bevaras på sin nuvarande plats och endast varsamt underhållas.

Åtgärder

Innan eventuella åtgärder på mark och stomme skall fönsterbågarna märkas upp och plockas ned och förvaras på betryggande sätt och ställe.

Fönsterbågarna behålls och rustas varsamt. Fönsterbågar märks och åtgärdas på verkstad. Det är viktigt att fönsterbågarna diagonalmäts eller mallas upp före arbeten påbörjas. Glasen tas varsamt ur. Vid behov lagas rötskadade partier på bågarna genom så kallad "ilusning" av nytt virke. Fönsterbågarna kittas om med nytt linoljekitt, äldre glas återanvänds. Äldre beslag och spikar återanvänds. Hörnjärn görs rena och rostskyddas med rostskyddsfärg. Äldre hörnjärn spikas med smidd spik. Där beslag tidigare har skruvats används spårskruvar. Fönsterbågarna målas på nytt med linoljefärg. Färgen strykes på tunt i tre lager. Kulör tas fram av kulturhistorisk kontrollant.

DÖRRAR

Ytterdörren till bostadsplanet sitter i trapphuset, något förskjuten mot väster. Dörren är en pardörr, varje dörrblad är försett med tre speglar. Öster om trapphuset, i norra fasaden, är en spegeldörr med glasat parti som leder in till den östra butiken. Två enkla bräddörrar i norra fasaden leder in till förråden under verandan.

Övriga dörrar är av yngre datum, tillkomna vid mitten av 1900-talet, försedda med stående panel. Vissa med glasat parti upptill. Samtliga dörrar är grönmålade med oljefärg.

Kulturkrav

Samtliga dörrar är kulturhistoriskt intressanta och vittnar om sin tids användningsområde och har sitt tidstypiska formspråk. Samtliga dörrar som skall ersättas med nya skall därför sparas alternativt återanvändas på begagnad byggmarknad.

Åtgärder

Dörrar i södra fasaden och på västra gaveln bevaras.

Mot gården tillverkas ny ytterdörr med samma indelning och profiler lika befintlig. Innerdörrar behålls. Lös färg skrapas. Dörrar målas tunt med linoljefärg i tre strykningar.

SKORSTEN

Två skorstenar är symmetriskt placerade på äldsta delen av byggnaden. En mindre skorsten är murad på den tillbyggda delen i väster. Östra skorstenen är omsatt på senare år, är rak och har synligt murtegel. Västra skorstenen har utkragad överdel och är svarttjärad. Skorstenen på tillbyggnaden är också rak, putsad och delvis svarttjärad.

Kulturkrav

Västra skorstenen är viktig att behålla i sitt nuvarande utseende med utkragad överdel. Även östra skorstenen har haft detta utseende. Takdetaljer på skorsten bör hållas lågt, skorstenen bör avtäckas med en rak och låg plåt.

Åtgärder

Om västra skorstenen skall muras om skall den få tillbaks sitt tidigare utseende med utkragad överdel och behandlas lika den västra.

TAK

Äldsta delen av byggnaden har ett sadeltak som är täckt med enkupigt lertegel. Tillbyggnaden mot norr har ett pulpettak klätt med papp. Trapphuset har ett sadeltak, även det klätt med papp.

Byggnaden är försedd med målade hängrännor och stuprör. Stupröret i nordvästra hörnet har raka knän och vattkupa, övriga stuprör har runda böjar och konformad kupa.

Takstolarna utgörs av ihopdymlade sparrar av fyrkantstimmer, 5x7". Ovan dessa ligger längsgående runda åsar, en mittås och två sidoåsar. Underlagstaket består av takbrädor lagda med lock. Vissa brädor har vankant och vattspår. Taket lades nyligen om på södra takfallet, där papp ligger ovan takbrädorna. Taket är täckt med enkupigt lertegel. Över det östra stora rummet syns spännbocken som håller upp innertaket. Takkonstruktion på tillbyggnaden har inte kunnat nås.

Taket lades om år 2000 på södra takfallet. Vissa hängrännor är utbytta på senare år.

Kulturkrav

Det är viktigt att taken även i fortsättningen täcks med enkupigt taktegel. Befintligt äldre taktegel bör återanvändas i största möjliga utsträckning. Man bör överväga att vid fortsatt takomläggning mot gården, välja att lägga takfallet mot gatan med det äldre takteglet.

Underlagstaket består av äldre brädor med vattspår. Dessa behålls så långt det är möjligt. Eventuella rötskadade brädor byts ut. Nya brädor skall ha samma dimensioner som befintliga.

Åtgärder

Norra takfallets tegeltak läggs om. Om möjligt omplaceras teglet så att nytt tegel hamnar på norra sidan och äldre pannor läggs på södra takfallet. Underlagstakbrädor sparas så långt det är möjligt. Ny oljehärdad träfiberskiva, Masonit, läggs på. Ny strö- och bärläkt läggs. Vattbrädor av plåt byts mot nya av trä. Rötskadade vindskivor byts ut. Utbytta detaljer görs lika befintligt. Detaljer skrapas och målas med linoljefärg lika fasader.

Pulpettaket, trapphuset och takfönstren skall beläggas med ny plåt. På pulpettaket läggs bandtäckt plåt. Skivtäckning läggs på trapphusets utskjutande del och runt takfönstren. Plåten görs dubbelfalsad och läggs med förskjutna hakfalsar. Ny förprimad plåt läggs på. Plåten tvättas, gnuggas med ScotchBrite och mellangrundas med t ex Pentur primer. Plåtytor penselstryks på plats efter täckning med äkta linoljefärg i tegelröd kulör. Takdetaljer på skorsten bör hållas lågt, skorstenen bör avtäckas med en rak och låg plåt.

Stupröret i nordvästra hörnet som har raka knän och vattkupa behålls. Nya stuprör skall utformas med raka knän och med likadan kupa. Stuprören målas med linoljefärg lika fasader.

9.2 Rumsbeskrivningar

Rumsbeskrivningar är upprättade för varje rum. Rumsnumreringarna hänvisar till nuvarande planlösningen. Dörrar är beskrivna i de rum de slås in i. Väderstreck är angivna med N, S, NO o s v, vilket betyder norr, söder och nordost. I beskrivningen är för vissa nya utrymmen skrivit "enl. A", vilket betyder enligt senare besked från arkitekten.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 101. Nedre vestibul/farstu. Tillbyggd omkring sekelskiftet 1900.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, ovan det linoleummatta.	Bevaras.	Linoleummatta rivs. Trägolvet slipas varsamt. Målas som trappa med alkyddoljefärg.
Sockel	Rak låg enkel låg golvlist, ca 7 cm hög.	Rivs.	Ny hyvlad golvlist lika övre vestibul, 201. Målas med linoljefärg.
Vägg	Regelvägg. Liggstimmer.		Vägg mot 102 rivs delvis enl. A, för ny dörr till WC.
Vägg Ytsikt	Klädda med träfiberskivor, målade ljusst gula. Slät panel under.	Inget.	Rivs. Underliggande släta panel bevaras, skrapas och målas med linoljefärg.
Dörr	Dubbla pardörrar ut. Varje dörrblad med tre speglar. På innerdörren är övre spegeln ersatt med en glastruta. Dörr in till rum 102 med tre speglar. Brunmålad. Dörr in till rum 105 med fyra speglar, glasat parti i översta spegeln. Brunmålad.	Bevaras.	Innerdörrarna bevaras. Dörrarna/glasen skyddas under arbeten. Lös färg skrapas. Fönstren kittas vid behov med äkta linoleumkitt. Grundas och målas med linoljefärg. Ytterdörrarna sparas. Nya ytterdörrar med samma profilering och samma indelning tillverkas. Grundas och målas med linoljefärg. Dörr mot 102 vänds. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg. Dörr mot WC enl. A. Dörr mot 105 bevaras. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörrfoder	Profilerade foder med olika utseende. Brunmålade.	Bevaras.	Nytt dörrfoder mot WC hyvlas med äldre dörrfoder som förlaga. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	-		
Fönsterfoder	-		
Tak	Ej inspekterat.	Bevaras.	
Tak Ytsikt	Träfiberskivor. Målade ljusst gula.	Rivs.	Rivs. Tak kläs med gipsskivor enl. A, alternativt målas med brandskyddsfärg.
Taklist	Taklist i form av kvartsstav. Vitmålad.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Övrigt	I Ö en garderob.		Garderoben rivs varsamt. Brädor och smidd spik återanvänds.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 102. Utrymme med pentry. Tillbyggd omkring sekelskiftet 1900.	Ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	Byggs om.
Golv	Golv förhöjt i östra delen, ca 10 cm. Träggolv med s k "kork-o-plast" matta ovan.	Bevaras.	Matta rivs. Träggolv bevaras. Träggolv slipas varsamt och oljas.
Sockel	Rak enkel golvlist på norra väggen. På vägg mot rum 103 profilerad golvlist ca 9 cm hög.	Profilerad golvlist bevaras.	Rak golvlist rivs. Profilerad golvlist kompletteras, handhyvlas lika äldre profil. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggatimmer. Regelvägg.	Bevaras.	Del av vägg mot 101 rivs enl. A. Ny vägg enl. A runt WC.
Vägg Ytsikt	Klädda med träfiberskivor. Vit modern strukturfärg.		Rivs. Nya ytsikt enl. A. Eventuella äldre ytsikt under träfiberskivorna bevaras.
Dörr	Ytterdörr klädd med skivbeklädnad. Vitmålad. Dörr mot rum 103 klädd med skivbeklädnad, med fönsterglas upptill. Vitmålad.	Bevaras.	Dörrarna bevaras. Skivbeklädnaden tas bort. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörrfoder	Enkla raka dörrfoder. Vitmålade. Äldre dörrtröskel med mycket slitage in till rum 103. Vitmålad.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	2 fönster. Västra med planglas och galler framför. Östra fönstret spröjsat. 2 bågar med 2 rutor.	Bevaras.	Västra fönsterbågen byts till ny spröjsad fönsterbåge med äldre fönsterbågar som förlaga. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerade. Västra fönstret påbyggt med list. Vitmålade.	Bevaras.	Gallret framför västra fönstret tas bort, samt listen. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	
Tak Ytsikt	Klätt med träfiberskivor. Vit strukturfärg.	Rivs.	Rivs. Nya ytsikt enl. A. Eventuella äldre ytsikt under träfiberskivorna bevaras.
Taklist	Rak enkel taklist.		Kompletteras.
Övrigt	I SÖ delen av rummet finns diskbank och modernare spis vid murstock. Murstock målad med strukturfärg.		Murstock bevaras. Murstocken skrapas och målas med emulsionslimfärg.

Byggdelen	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 103. Västra butiken. Tillbyggt vid mitten av 1800-talet.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, täckt med grön plastmatta.	Bevaras.	Trägolv bevaras. Plastmatta rivs och ersätts med nytt ytskikt enl. A.
Sockel	Profilerade golvlister på norra väggen ca 14 cm hög.	Bevaras.	Bevaras. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggtimmer. Regelvägg.	Bevaras.	Ny vägg mot rum 104 och 105 enl. A.
Vägg Ytskikt	Klädda med träfiberskivor. Tapetserade och vitmålade.	Inga.	Rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Dörr	Ytterdörr klädd med skivbeklädnad. Vitmålad. Glas i övre parti. Dörr saknas mot rum 105.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörrfoder	Profilerade, mot rum 102 enkelt. Vitmålade. Äldre tröskel mot rum 102, vitmålad och 105, gråmålad.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	Perspektivfönster i södra fasaden. Västra fönstret försatt. Blindfönster. 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor.	Bevaras.	Fönster tas fram. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerat. Vitmålat.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Brädrak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Klätt med små träfiberskivor i norra delen av rummet och pappspänning i södra delen av rummet.		Träfiberskivor rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras, samt nuvarande pappspänning.
Taklist	I norra delen modern taklist med hålkål. Mot söder är taklisten makulerad.	Bevaras.	Bevaras. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Övrigt	Murstock. Vitmålad.		Murstock bevaras. Murstocken skrapas och målas med emulsionslimfärg.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 104. Östra delen av västra butiken. Tillbyggt vid mitten av 1800-talet.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, ovan det målad linoleummatta, ovan det ljus plastmatta. Kalkstenshäll framför murstocken.	Bevaras.	Trägolv bevaras. Mattor rivs och ersätts med nytt ytskikt enl. A. Golvnivån verkar vara låg, justeras vid behov.
Sockel	Profilerat golvlist på norra väggen ca 14 cm hög. Lös kvartsstav ovan. Vit oljefärg.	Bevaras.	Bevaras. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggtimmer. Regelvägg.	Bevaras.	Ny vägg mot 103 enl. A.
Vägg Ytskikt	Träfiberskivor. Vitmålade.	Rivs.	Del av vägg tas upp mot rum 105 enl. A. Rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Dörr	Dörr mot rum 106 saknas, här är nu en skiva.		Ny dörr mot rum 105 från?
Dörrfoder	Profilerat. Vitmålat.		Nytt dörrfoder mot rum 105 från?
Fönster	Perspektivfönster.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerat. Vitmålat.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Klätt med små träfiberskivor, vitmålade.		Träfiberskivor rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Taklist	Enkel modern taklist med hålkäl.	Bevaras.	Bevaras. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Övrigt	Kakelugn har tidigare suttit vid murstocken. Murstock inklädd.		Murstock bevaras. Murstocken skrapas och målas med emulsionslimfärg.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 105. Hall till västra butiken. Tillbyggt vid mitten av 1800-talet.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, ovan det lumpapp, ovan det linoleummatta med ekparkettmönster, ovan det gråmålad linoleummatta.	Bevaras.	Trägolv bevaras. Mattor rivs och ersätts med nytt ytskikt enl. A.
Sockel	Modern rak enkel golvlister, ca 7 cm hög.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggatimmer. Regelvägg.	Bevaras.	Del av vägg mot 103 byggs enl. A. Del av vägg mot 104 rivs enl. A för ny dörr.
Vägg Ytskikt	Träfiberskivor. Vitmålade.	Rivs.	Rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Dörr	Dörr in till rum 105 med fyra speglar, glasat parti i översta spegeln. Målad med gul oljefärg.	Bevaras.	Dörr mot rum 104 återanvänds från rum? Målas med linoljefärg. Dörr mot 105 bevaras. Nuvarande bemålning behålls.
Dörrfoder	Profilrat. Vit oljefärg.	Bevaras.	Dörrfoder och karm mot 103 bevaras och flyttas till ny dörr mot rum 104. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	-		
Fönsterfoder	-		
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Små träfiberskivor, vitmålade.	Rivs.	Rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Taklist	Enkel modern taklist med hållkål.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Övrigt			

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 106. Östra butiken. Rummet ligger i den ursprungliga delen av huset och fanns 1836, men sannolikt även vid slutet av 1700-talet.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, ovan det grön linoleummatta.		Trägolv bevaras. Matta rivs och ersätts med nytt ytskikt enl. A.
Sockel	Profilerat. Vitmålad.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggatimmer. Regelvägg.		Del av vägg mot västra förrådet rivs enl. A för ny dörr.
Vägg Ytskikt	Träfiberskivor. Vitmålade.	Rivs.	Rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Dörr	Ytterdörr med glasat övre parti. Saknas mot rum 107.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg. Dörr mot WC enl. A.
Dörrfoder	Profilerat. Vitmålat.	Bevaras.	
Fönster	Perspektivfönster i södra fasaden. Mot öster 2 enkla ytterbågar med två spröjsade rutor.	Bevaras.	Innan eventuell upprättning av huset märks samtliga fönsterbågar och tas ned och förvaras på betryggande sätt. Lös färg skrapas. Fönstret kittas vid behov med äkta linoljekitt. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerat. Vitmålat.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Brädrak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Träfiberskivor. Vitmålade.	Rivs.	Rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Taklist	?	Bevaras.	
Övrigt	Murstock.	Bevaras.	Murstock bevaras. Murstocken skrapas och målas med emulsionslimfärg.

Byggdelen	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 107. Hall till östra butiken. Rummet ligger i den ursprungliga delen av huset och fanns 1836, men sannolikt även vid slutet av 1700-talet.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, ovan det linoleummatta.		Trägolv bevaras. Matta rivs och ersätts med nytt ytskikt enl. A.
Sockel	?	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggtimmer. Regelvägg.	Bevaras.	
Vägg Ytskikt	Träfiberskivor. Vitmålade.	Rivs.	Rivs. Nya ytskikt enl. A. Eventuella äldre ytskikt under träfiberskivorna bevaras.
Dörr	Dörr saknas mot rum 106. Ytterdörr med fem speglar. Övre spegeln glasad.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörfoder	?		
Fönster	-		
Fönsterfoder	-		
Tak	Brädrak. Limfärgsmålat.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	-		Nya ytskikt enl. A.
Taklist	?		
Övrigt			

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Glasveranda. Glasveranda tillbyggd omkring sekelskiftet 1900. Byggnadsdetaljer ursprungliga.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras. Verandans färgsättning bör utgå från äldre färglager.	 Verandan rätas upp något. Det är absolut inget krav på att rätta upp allt. För ett bibehålllet helhetsintryck är det viktigt att alla detaljer bevaras.
Golv	Trägolv i fallande längder med fris vid V väggen. Obehandlat.	Bevaras.	Eventuell upprätnings. Trägolvet slipas varsamt. Såpskuras.
Sockel	Profilerad golvlist med karnis på norra väggen. Övriga väggar något högre och mer profilerade golvlistor. Målat i linoljefärg, brun umbra, under det mörkare gul och under det engelskt röd/järnoxidröd.	Bevaras.	Golvlisten rätas upp, främst i norr. Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg med ursprunglig färgsättning, enligt senare besked.
Vägg	Liggatimmer. Regelvägg. Fasade stolpar.	Bevaras.	
Vägg Ytskikt	Pärilsontpanel. Målat i linoljefärg, brun umbra, under nuvarande kulör syns mörkare gul, blågrå, vit och underst varmare grå kulör. Fasade fyrkantiga stolpar. Målade i turkos kulör, under det gulaktig kulör och under det mörkare gul.	Bevaras.	Panelen lagas och rätas upp i öster. Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas på stolpar och panel. Grundas och målas med linoljefärg med ursprunglig färgsättning, enligt senare besked.
Dörr	Dubbel pardörr. En spegel nedtill och tre glasrutor upptill. Målat i linoljefärg, brun umbra.	Bevaras.	Båda dörrarna bevaras. Dörrar skyddas under arbetets gång. Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas. Fönstret kittas vid behov med äkta linoljekitt. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörrfoder	Profilerat foder. Målat i linoljefärg lika väggytor.	Bevaras.	Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.

	Glasveranda. forts.		
Fönster	I yttervägg stickbågiga fönsterpartier indelade i tre fönsterbågar. Mot norr ett ofärgat glas i varje båge och mot öster träspröjsade bågar med mönstereffekt, glas i färgerna blått, rött och orange, samt mittersta glaset ofärgat med etsad dekor. Mot rum 203 två enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Gul oljefärg.	Bevaras. Originalglas.	Innan eventuell upprätning av verandan märks samtliga fönsterbågar och tas ned och förvaras på betryggande sätt. Befintliga fönster renoveras. Eventuella rötskadade delar lusas i. Glas bevaras. Beslag återanvänds. Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas. Fönstret kittas vid behov med äkta linoljekitt. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Foder lika dörrfoder. Målat i linoljefärg, brun umbra.	Bevaras.	Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Pärspontpanel målad i linoljefärg lika väggar. Under nuvarande kulör syns mörkare gul.	Bevaras.	Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg med ursprunglig färgsättning, enligt senare besked.
Tak Ytskikt	-		
Taklist	Taklist målad i gulaktig kulör, under det syns engelskt röd/järnoxidröd.	Bevaras.	Färgtrappa görs, för senare kulörbestämning av Sörmlands museum. Lös färg skrapas. Grundas och målas med matt linoljefärg med ursprunglig färgsättning, enligt senare besked.
Övrigt	Fast mindre hylla i SÖ hörnet. Rund svart strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv. Ringklocka på södra väggen.	Bevaras.	Hyllan bevaras, skrapas och målas med linoljefärg. Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig. Ringklocka bevaras.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 201. Övre vestibul/trapplopp. Tillbyggd omkring sekelskiftet 1900. I NV hörnet är ett enklare hömskåp med hyllor. Inne i skåpet syns äldre taklist, något profilerad. Enkel bräddörr. I Ö, ovan trapploppet är ett skafferi med hyllor. Inne i skåpet syns äldre taklist, profilerad. Enkel bräddörr med handhyvlade brädor. Smidd spik.	Vestibulens och trappans rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer sparas.	 Hömskåpet i NV hörnet och skafferiet vid Ö väggen rivs varsamt. Förhöjd golvnivå behålls med befintligt trägolv i Ö skafferiet. Nytt slätt räcke med överliggare sätts upp mot trappan i norr. Räcket målas med linoljefärg.
Golv	Träggolv. Oljefärg i grå-grön kulör, samma kulör som trapploppet.	Bevaras.	Golv i Ö skafferiet sparas. Golv slipas varsamt. Lös färg skrapas. Grundas och målas med alkydoljefärg.
Sockel	Enkel rak golvlist, modernare, i väster. I övrigt profilerad golvlist.	Enkel golvlist rivs. Profilerad golvlist bevaras.	Kompletteras vid behov med hyvlad list med samma profil som golvlist i trappan. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggatimmer. Regelvägg.		Del av vägg mot glasveranda rivs enl. A för ny dörr.
Vägg Ytskikt	Väggar klädda med träfiberskivor, masonit. Målade i ljusgul kulör. Slät panel under.	Träfiberskivor rivs.	Ev. lös färg på panel skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.

	Rum 201. Övre vestibul/trapplopp. forts.		
Dörr	Par dörr. Två speglar i nedre del av varje dörrblad. Övre parti glasat. Västra dörrbladet har pressat mönsterglass och östra har planglas. Stolpgångjärn. Brun oljefärg.	Bevaras.	Planglas i befintlig pardörr byts mot nytt pressat mönsterglass. Lös färg skrapas. Fönstret kittas vid behov med äkta linoljekitt. Grundas och målas med linoljefärg. Ny innerdörr (par) tas fram enl. A med samma indelning. Ny dörr mot glasveranda enl. A.
Dörrfoder	Rikt profilerat dörrfoder, överstycke. Brun linoljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg. Nytt dörrfoder mot glasverandan tas från rum?
Fönster	2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Brun oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Fönstret kittas vid behov med äkta linoljekitt. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster-foder	Profilerat foder. Brun oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Brädrak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Träfiberskivor, masonit. Vitmålade.		Tak kläs med gipsskivor enl. A, alternativt målas med brandskyddsfärg.
Taklist	Låg enkel taklist.		Taklisten i skåpet bevaras, kompletteras med återanvänd nuvarande taklist. Smidd spik återanvänds.
Övrigt	Ledstång i trappan av trä. Rund svart strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv. Två runda "ringklockor" finns, en till vardera lägenheten.	Bevaras.	Ledstång bevaras. Demonteras vid behov varsamt för senare återmontering. Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 202A. Övre hall. Rummet ligger i den ursprungliga delen av huset och fanns 1836 och var inredd 1858. I NÖ hörnet är en garderob. Garderober kan ha tillkommit omkring 1910.	Bevaras.	
Golv	Trägolv. Täckt med linoleummatta, senare målad med tjock färg.	Bevaras.	Garderober rivs varsamt. Träggolv slipas varsamt och oljas.
Sockel	Enklare lägre rak golvlist och profilerad högre golvlist i N (väster) och S (väster).	Högre golvlist bevaras. Lägre golvlist demonteras.	Profilerad golvlist kompletteras med ny hyvlad golvlist med samma profil. Lägre golvlist demonteras varsamt för eventuell senare återanvändning. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggstimmer. Regelvägg. Bräddvägg.	Vägg mot 202B och 202C rivs varsamt.	Ny vägg mot nya rum (WC) enl. A.
Vägg Ytskikt	Pappspänning, kraftig papp. Tapetserat.	Äldre pappspänning med tapeter bevaras som referensyta.	Väggar kläs med ny papp ovan underliggande papp. Nya tapeter.

	Rum 202A. Övre hall. forts.		
Dörr	Pardörr in mot rum 203 med tre speglar i varje dörrblad. Stolpgångjärn. Vit linoljefärg. Pardörr mot glasverandan. En spegel nedtill och tre glasrutor upptill. Spegeldörr med tre släta speglar och kvartstäv mot rum 202B. Enkel bräddörr mot 202C, förstärkt med zinkplåt i sidorna.	Pardörrar bevaras. Dörrar mot 202B och 202 C demonteras. Dörr mot 202B sparas.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörrfoder	Rikt profilerat dörröverstycke mot 203. Vit linoljefärg. Profilerat foder mot glasveranda. Vit oljefärg. Enklare foder mot 211. Vit oljefärg.	Bevaras.	Nya sidostycken mot rum 203 tillverkas ej.
Fönster	-		
Fönster-foder	-		
Tak	Bräddtak.		
Tak Ytskikt	Pappspänt tak.	Pappspänning bevaras.	Taklist i rum 202B demonteras varsamt för ev. återanvändning. Smidd spik återanvänds. Nya ytskikt i tak WC enl. A. I övrigt ny pappspänning.
Taklist	Taklist ser rak ut. Makulering täcker taklisten.	Bevaras.	Befintlig taklist demonteras varsamt där det behövs och återanvänds.
Övrigt	Rund svart strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv. Bräda med krokar i 202C.	Bevaras.	Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig. Bräda med krokar i rum 202C demonteras varsamt och återanvänds.

Bygghuset	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 202B. F d latrin. Rummet ligger i den ursprungliga delen av huset och fanns 1836 och var inredd 1858.	Byggs om.	
Golv	Gjutet golv. Grönmålat.	Inga	Nytt golv enl. A.
Sockel	-		
Vägg	Liggatimmer. Brädvägg.	Dörr som utgör vägg mot 202C sparas.	Vägg mot 202A och 202C rivs varsamt. Mot 202C sitter en dörr. Dörren sparas.
Vägg Ytskikt	Timmerstommen klädd med masonit.	Rivs.	
Dörr	Speldörr med tre speglar och kvartsstav mot rum 202A.	Dörr sparas.	
Dörfoder	Enkelt dörfoder.		
Fönster	-		
Fönsterfoder	-		
Tak	Brädrak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Pappspänt tak. Målat i blått och vitt. Makulering går över taklist.	Inget.	Rivs. Nytt tak enl. A.
Taklist	Rak taklist. Makulering går över taklist. Under det målad med vit färg.		Taklist demonteras varsamt för eventuell återanvändning. Smidd spik återanvänds.
Övrigt			

Byggdelen	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 202C. Förråd under vindstrappan. Rummet ligger i den ursprungliga delen av huset och fanns 1836 och var inredd 1858.	Byggs om.	
Golv	Trägolv, obehandlat.	Bevaras.	Trägolvet bevaras. Nytt golv enl. A.
Sockel	-		
Vägg	Byggt av spontad brädvägg. Mot latrinutrymmet äldre dörr.		Vägg mot 202A och 202B rivs varsamt. Virke sparas för eventuell återanvändning. Dörr mot 202B sparas.
Vägg Ytskikt	Klädda med omålad masonitbeklädnad, dock ej vägg mot 202B.	Inget.	Rivs.
Dörr	-		
Dörfoder	-		
Fönster	-		
Fönsterfoder	-		
Tak	Trapploppet till vind.		
Tak Ytskikt	Trappans undersida, klädd med Plywoodskivor.	Inget.	Rivs.
Taklist	Finns endast mot 202B.		Taklist demonteras varsamt för eventuell återanvändning.
Övrigt	Bräda med krokar.	Bevaras.	Demonteras varsamt för återanvändning.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 203. Salen, hörnrummet Storgatan/Munkhagsgatan Ursprungliga delen av huset. Rummet var inrett 1858. Rummet nuvarande utseende från 1800-talets slut. Rummet ligger i fil med 204, 205 och 206 vilket är viktigt för husets kvaliteter.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv med fris, obehandlat. Vid murstock grå kalkstenshäll.	Bevaras.	Trägolvet slipas varsamt och oljas. Kalkstenshäll skyddas vid slipning och oljning.
Sockel	Profilerad hög golvlist, ca 32 cm hög. Golvlist byggd av två spontade lister. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Timmerväggar.	Bevaras.	Dörr mot 204 flyttas något åt söder, del av vägg mot 204 rivs därför något i söder. Bortsågat timmer byggs upp på vägg i norr och dymlas.
Vägg Ytskikt	Vägg har kalkputs ovan liggtimmeret och ovan detta är det pappspänt, kraftig papp. Flera tapetlager.	Bevaras.	Pappspänning tas varsamt ned. En referensyta av pappspänningen sparas under ny pappspänning där den är i bra skick. Befintlig puts lagas. Ny pappspänning. Taklisten makuleras.
Dörr	Se 202A och 204.	Bevaras.	Dörr mot 204 flyttas något åt söder. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörrfoder	Dörrfoder vitmålad, under det grönaktig umbra. Stolpgångjärn.	Bevaras.	Karm och foder mot 204 flyttas något åt söder. Smidd spik återanvänds. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	3 st fönster med 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerat. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös fönsterbänk mot öster får rivras.
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Pappspänt tak. Vitmålat. Taklist makulerad.	Rivs.	Ny pappspänning. Taklisten makuleras. Ny vit limfärg.
Taklist	Rak taklist. Papp går ned över taklist.	Bevaras.	Taklisten makuleras.
Övrigt	I rummet har en vit flat kakelugn suttit. Höjd 2.5 m. Rund dubbel svart strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv.	Bevaras.	Kakelugnen sätts upp av kakelugnsmakare. Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 204. Ursprungliga delen av huset. Rummet var inrett 1858. Rummet nuvarande utseende från 1800-talets slut. Rummet ligger i fil med 203, 205 och 206 vilket är viktigt för husets kvaliteter.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, obehandlat. Vif kakelugn kalkstenshäll.	Bevaras.	Trägolvet slipas varsamt och oljas. Kalkstenshäll skyddas vid slipning och oljning.
Sockel	Enklare lägre golvlist, ca 16 cm.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Timmervägg. Regelvägg.		Dörr mot 203 flyttas något åt söder, del av vägg mot 203 och 205 rivs därför något i söder. Bortsågat timmer byggs upp på vägg i norr och dymlas.
Vägg Ytskikt	Kalkputs ovan liggimret, ovan detta är det pappspänt, kraftig papp. Flera tapetlager.	Bevaras.	Pappspänning tas varsamt ned. En referensyta av pappspänningen sparas under ny pappspänning. Befintlig puts lagas. Ny pappspänning. Taklisten makuleras.
Dörr	Pardörrar mot rum 203 och 205. Tre speglar i varje dörrblad. Profil med kvartsstav och karnis. Pardörr mot 203 vit oljefärg, underst har den varit ekådrad. Pardörr mot 205 beige, grön och lila linoljefärg, har varit ekådrad.	Bevaras.	Dörr mot 203 och 205 flyttas något åt söder. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Dörrfoder	Profiler lika 203. Dörrfoder vit oljefärg, under det grönaktig umbra. Stolpgångjärn. Handtag och lås saknas till rum 205.	Bevaras.	Karm och foder mot 203 och 205 flyttas något åt söder för att behålla "filkänslan". Smidd spik återanvänds. Beslag ses över och kompletteras. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	2 st fönster. 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.

	Rum 204. forts.			
Fönster-foder	Profilerat lika 203. Vit oljefärg.	Bevaras.		Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Brådrak.	Bevaras.		
Tak Ytskikt	Pappspänt tak. Takrosett i stuckatur. Grön plastfärg. Under plastfärgen syns vit limfärg med dekormålning i grönt, gult och engelskt rött.	Rivs varsamt. Takrosett demonteras.		Takrosett demonteras varsamt, rengörs från färg och återanvänds. Ny pappspänning med uppsättning av befintlig takrosett. En referensyta av pappspänningen sparas under ny pappspänning, exempelvis vid murstock där det finns dekorationsmålning. Dekorationsmålning i tak används som förlaga för ny målning.
Taklist	Taklist med karnis. Lös list (halvstav) under.	Bevaras.		Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Övrigt	I rummet har en rund vit kakelugn suttit. Rund, något modernare vit strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv.	Bevaras.		Kakelugnen sätts upp av kakelugnsmakare. Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny svart strömbrytare lika övriga i lägenheten.

Bygghet	Beskrivning	Kulturrkrav	Åtgärd
	Rum 205. Ursprungliga delen av huset. Rummet var inrett 1858. Rummet nuvarande utseende från 1800-talets slut. Rummet ligger i fil med 203, 204 och 206 vilket är viktigt för husets kvaliteter.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv saknas, endast bjälklag synligt. Gjutning i NV hömet.	Inga	Nytt hyvlat golv av furu med dimensioner lika övriga golv. Oljas.
Sockel	Golvlist saknas, en kort bit finns dock kvar med karnis, ca 14 cm hög, vid Ö väggen.	Bevaras.	Kompletteras med ny hyvlat list med samma profil och dimension som befintlig. Målas med linoljefärg.
Vägg	Liggstimmer. Regelstomme.	Bevaras i Ö, S och V.	Dörr mot 204 flyttas något åt söder, del av vägg mot 204 rivs därför något i söder. Bortsågat timmer byggs upp på vägg i norr och dymlas. Del av vägg mot rum 206 byggs upp av gips enl. A. Dörr mot 206 flyttas. Vägg mot 210 och 211 tas bort enl. A. OBS! Konstruktör skall innan arbeten påbörjas utreda borttagandet och ny vägg.
Vägg Ytskikt	Pappspänt ovan liggstimmer, delvis klädda med träfiberskivor, masonit. Väggar målade i ljusa färger med blåa fält.	Rivs.	Träfiberskivor och pappspänning tas varsamt ned. En referensyta av pappspänningen sparas om möjligt under ny pappspänning, där den är i gott skick. Ny pappspänning med tapet.
Dörr	Se rum 204 och 206.	Bevaras.	Dörr mot 204 flyttas något åt söder. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg. Dörr mot rum 206 sätts upp mellan rum 207 och 208. Dörrens nuvarande bemålning behålls.
Dörrfoder	Dörrfoder saknas mot rum 206 och 211. Mot 204 lika foder som i 203.	Bevaras.	Kompletteras med nytt foder lika mot rum 204.
Fönster	Fönster med 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilrat. Lika rum 203 och 204. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Brädrak.	Bevaras.	

	Rum 205. forts.		
Tak Ytskikt	Pappspänt. Tak och taklist oljemålad i beige kulör. Vit och ljusgrå limfärgsmålning kan anas under nuvarande målning.	Bevaras. Dekorationsmålning kan anas under.	Ny pappspänning ovan befintlig. Limfärgsmål.
Taklist	Taklist med karnis som i rum 204 och 206. Beige kulör. Vit och ljusgrå limfärgsmålning kan anas under nuvarande målning.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Övrigt	Murstock i sydöstra hörnet. Rund svart strömbrytare, ca 1.4 m ovan golv.	Bevaras.	Murstock bevaras. Skrapas varsamt ren från oljefärg. Putslagas och målas med emulsionslimfärg. Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 206. Västra hörnrummet. Tillbyggt någon gång efter 1858.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolvet slipas varsamt och oljas. Kalkstenshäll vid slipning och oljning.	Bevaras.	
Sockel	Golvlist med karnis, ca 14 cm hög. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggtimmer.	Bevaras.	Vägg mot rum 206 byggs upp av gips enl. A.
Vägg Ytskikt	Pappspänt ovan liggtimmer. Senast målat vitt.	Bevaras.	Tas varsamt ned. En referensyta av pappspänningen sparas under ny pappspänning, där den är i gott skick. Ny pappspänning med tapet.
Dörr	Pardörr med tre speglar i varje dörrblad mot rum 205. Har varit igensatt. Målad i kulörerna ljusgrönt och två nyanser bränd umbra. Handtag och nyckelhål saknas mot rum 205. Enkeldörr mot 207 med tre speglar.	Bevaras.	Dörr mot 204 flyttas något åt söder. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg. Dörr mot rum 206 sätts upp mellan rum 207 och 208. Dörrens nuvarande bemålning behålls. Spikhål och dylikt tätas med linoljekitt och retuscheras.
Dörrfoder	Profilerat med stolpgångjärn mot 207. Vit oljefärg. Saknas mot 206.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	2 st fönster med 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerat lika 203 och 204. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Brädrak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Pappspänt tak. Takrosett. Vitmålat. Äldre limfärgsmålning syns under.	Bevaras. Dekorationsmålat.	Takrosett tas varsamt ned och återanvänds. Befintlig pappspänning behålls under ny pappspänning. Ny pappspänning. Taklist makuleras. Ny dekorationsmålning enligt underliggande målning om möjligt.
Taklist	Taklist med karnis som i rum 205 och 207. Makulerad.		Taklist makuleras. Målas lika tak.
Övrigt	Rund kakelugn med blå/vit mönstrad glasys har tidigare suttit vid NÖ hörnet. Svart rund liten strömbrytare, "AUSSON" ca 1.4 m ovan golv.	Bevaras.	Kakelugnen sätts upp av kakelugnsmakare. Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 207. Västra mittrummet Tillbyggt någon gång efter 1858. Garderob i NÖ hörnet.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	Garderob med äldre taklist och knoppbrädor bevaras.
Golv	Trägolvet med fris, obehandlat. Kalkstenshall framför kakelugnen.	Bevaras.	Trägolvet slipas varsamt och oljas. Kalkstenshall skyddas vid slipning och oljning.
Sockel	Golvlist med karnis, ca 15 cm hög. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggatimmer. Regelvägg.		Del av vägg mot 208 rivs enl. A för att få plats med flyttad pardörr.
Vägg Ytskikt	Pappspänt ovan liggatimmer. Senast målat vitt. Flera lager tapeter syns.	Bevaras.	Äldre pappspänning bevaras under ny pappspänning. Ny pappspänning med tapet.
Dörr	Dörr mot 208 nedplockad. Dörr mot 206 med 3 speglar nedplockad.		Dörr mellan rum 205 och 206 sätts upp mellan rum 207 och 208. Dörrens nuvarande bemålning behålls. Dörren kompletteras med äldre trycken lika övriga pardörrar.
Dörrfoder	Profilerat. Vit oljefärg. Enkelt foder mot rum 208. Vitmålat.		Profilerat dörrfoder mot 206 bevaras. Inbyggd list på karm bevaras beroende på dörrens passning. Enkelt dörrfoder mot 208 rivs. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	Fönster med 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerat. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Pappspänt tak. Vitmålat. Under syns dekormålning i limfärg med grå botten och dekor i grönt och engelskt rött. Takrosett.	Bevaras.	Takrosett tas varsamt ned och återanvänds. Befintlig pappspänning behålls under ny pappspänning. Ny pappspänning. Ny dekorationsmålning enligt underliggande målning om möjligt.
Taklist	Taklist med karnis lika 205 och 206.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Övrigt	Rund vit kakelugn har tidigare suttit i sydöstra hörnet. Garderob av plankstomme är byggd i NÖ hörnet. I garderoben syns rak äldre taklist med äldre tapetlager ovan listen. Äldre krokar av trä. Äldre tröskel mot rum 206 och 210. Modern strömbrytare.	Garderob bevaras.	Garderob med äldre taklist och knoppbrädor bevaras. Kakelugnen sätts upp av kakelugnsmakare. Strömbrytaren ersätts med ny strömbrytare lika befintlig, på höjd ca 1.4 m ovan golv. Modern strömbrytare tas varsamt ned.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 208. Nordvästra hörnrummet f d kök.	Ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	Utvägas med rum 209 så att ett stort rum bildas.
Golv	Tillbyggt vid slutet av 1800-talet.	Bevaras.	Trägolvet slipas varsamt och oljas. Golv kompletteras med frisbräda där vägg mellan 208 och 209 varit.
Sockel	Enklare lägre golvlist, ca 10 cm hög.	Rivs.	Kompletteras med ny hyvlad list med samma profil och dimension som befintlig i rum 209. Målas med linoljefärg.
Vägg	Liggstimmer. Regelstomme.	Spår av vägg som rivs till 209 visas med en bräda.	Vägg mot rum 207 rivs delvis för att ge plats för pardörr mellan 205 och 206 enl. A. Vägg mot rum 209 rivs varsamt.
Vägg Ytskikt	Klädda med träfiberskivor, masonit. Vitmålat. Tidigare kaklat på murstocken i SÖ och SV hörnet.	Rivs.	Träfiberskivor rivs varsamt. Väggar kläs med ny pärlspontpanel lika rum 209. På norra väggen, där vägg mellan 208 och 209 varit, inläggs en slät hyvlad vertikal bräda. Målas med linoljefärg.
Dörr	Saknas.		Pardörr sätts in mellan rum 207 och 208. Pardörren sitter nu mellan rum 205 och 206. Dörrens nuvarande bemålning behålls. Dörren kompletteras med nya beslag och handtag i samma stil som övriga dörrar.
Dörrfoder	Profilerat mot rum 209, enklare mot rum 208. Vitmålad.	Profilerat foder bevaras.	Dörrfoder från östra väggen märks och demonteras varsamt för eventuell återanvändning. Nytt hyvlad dörrfoder vid flyttad pardörr lika rum 204 och 205.
Fönster	Fönster med 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilerat. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	
Tak Ytskikt	Klätt med träfiberskivor, masonit.	Rivs.	Träfiberskivor rivs varsamt. Tak kläs med ny pärlspontpanel lika rum 209.
Taklist	Enkel modernare taklist, hålkäl. Vit oljefärg.	Rivs.	Kompletteras med ny hyvlad list med samma profil och dimension som befintlig i rum 209. Målas med linoljefärg.
Övrigt	Rund kakelugn har tidigare suttit i SÖ hörnet. Spikhål efter äldre gnistskydd av zinkplåt framför. Vattenrör finns vid södra väggen, SV hörnet. Strömbrytare saknas, har varit rund, ca 1.4 m ovan golv. Köksfläkt i SÖ hörnet.	Rivs.	Strömbrytaren ersätts med ny strömbrytare i äldre stil, på höjd ca 1.4 m ovan golv.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 209 Tillbyggt vid slutet av 1800-talet.	Ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv, obehandlat. Kakel vid SV hörnet.	Bevaras.	Utvägas med rum 208 så att ett stort rum bildas. Kakel tas bort. Kompletteras med nytt trägolv vid murstock med samma dimensioner som befintligt. Trägolvet slipas varsamt och oljas.
Sockel	Golvlist ca 17 cm hög. Makulering ovan golvlist. Vit oljefärg.	Bevaras.	Pappspik tas varsamt bort. Hål kittas med linoljekitt. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggatimmer.	Bevaras. Spår av vägg som rivs till 208 visas med en bräda.	Vägg mot rum 208 rivs varsamt.
Vägg Ytskikt	Pärspontpanel, ca 9,5 cm mellan pärten. Målat ljusblå, tidigare ljusgrön. Ovan pärsponten har det varit pappspänt med tapeter. Blommönstrad tapet från 1940-talet syns ovan tidningspapper.	Bevaras.	Vägg i öster (mot trapphus) gipsas. Pärsponten och dörrfoder bevaras under. Övrig panel bevaras synlig. Pappspik tas varsamt bort utan att skada panelen. Hål kittas med linoljekitt. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg. På norra väggen, där vägg mellan 208 och 209 varit, inläggs en slät hyvlad vertikal bräda. Målas med linoljefärg. Pappspänning på murstock tas bort. Murstocken målas med limemulsionsfärg.
Dörr	Nedblockad.	Bevaras.	
Dörrfoder	Profilrat. Vit oljefärg.	Bevaras.	Dörrfoder på Ö väggen bevaras på plats. Dörrfoder mot 208 märkes och demonteras varsamt för eventuell återanvändning.
Fönster	Fönster med 2 enkla ytterbågar med tre spröjsade rutor. Vit oljefärg.		Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilrat. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	

	Rum 209. forts.		
Tak Ytsikt	Klätt med träfiberskivor, Tree tex. Vitmålade.	Inga.	Träfiberskivor rivs varsamt. Tak kläs med ny pärlspontpanel lika väggar.
Taklist	Rak taklist.	Bevaras.	Taklisten kompletteras med hyvlad list lika rum 208.
Övrigt	I SÖ hörnet är ett byggt hörnskap av pärlspont med tvättställ i vit porslin. Spår av äldre zinkho. Zinkplatta bakom tvättställ är kvar. Murstock i SV hörnet. Spikhål i golv från tidigare gnistskydd. Svart rund strömbrytare, PELLO, ca 1.4 m ovan golv.	Rivs.	Zinkplåt kläs in med ny gips. Tvättställ återanvänds på begagnad byggmarknad. Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig. Murstockens pappspänning tas ned. Puts kompletteras. Murstocken målas med limemulsionsfärg.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 210. Ursprungliga delen av huset. Rummet var inrett 1858.	Ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	Byggs om.
Golv	Trägolvet, obehandlat. Saknas i södra delen av rummet. Spår av limmad linoleummatta på golv.	Bevaras.	Trägolvet slipas varsamt och oljas. Kompletteras med nytt trägolv med samma dimensioner som befintligt.
Sockel	Profilerad golvlist med karnis NÖ hörnet, ca 14 cm hög.	Bevaras.	Kompletteras med ny hyvlad list lika befintlig. Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggatimmer.		Väggar rives delvis mot 211 enl. A. OBS! Konstruktör skall innan arbeten påbörjas utreda borttagandet och ny vägg. Ny vägg enl. A. Timmer sparas.
Vägg Ytskikt	SV hörnet är lerklinad, tegel syns bakom. Pappspänning i flera lager ovan liggatimmeret.	Bevaras.	Timmerväggar pappspänns. Äldre pappspänning bevaras under ny pappspänning som referensyta.
Dörr	Nedplockad. Mot rum 211 har det suttit ett fönsterglas ovan dörren.	-	
Dörrfoder	Dörrfoder mot rum 207 saknas delvis. Fodret mot rum 207 är målat med vit oljefärg, under det gult, under det gråblå. Dessa kulörer syns även på foder mot rum 209. Nyare dörrtröskel mot rum 209.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	-		
Fönsterfoder	-		
Tak	Bräddtak. Under pappen syns gråmålade takbräddor, under det syns vit limfärg.	Bevaras.	Nya ytskikt i tak WC enl. A. I övrigt ny pappspänning.
Tak Ytskikt	Pappspänt tak. Vitmålat.	Rives.	Ny pappspänning. Taklisten makuleras. Ny vit emulsionslimfärg.
Taklist	Rak taklist. Makulering ovan taklist.	Bevaras.	Taklist makuleras. Målas lika tak.
Övrigt	Rund vit strömbrytare, modernare, ca 1.4 m ovan golv. Elcentral placerad i NÖ hörnet.		Strömbrytaren ersätts med ny strömbrytare i äldre stil, på höjd ca 1.4 m ovan golv.

Byggdelen	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 211. Ursprungliga delen av huset. Rummet var inrett 1858. Trapplopp upp till vind i SÖ hörnet.	Ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	Byggs om. Trapplopp rives.
Golv	Trägolv, obehandlat. Spår av linoleummatta som varit limmad ovan trägolvet.	Bevaras.	Trägolvet slipas varsamt och oljas.
Sockel	Golvlist ca 14 cm hög på norra väggen. Enklare modern rak golvlist, ca 8 cm hög på övriga väggar.	Norra väggens golvlist bevaras.	Golvlist på norra väggen bevaras. Rak golvlist rivs varsamt. Golvlist kompletteras med ny hyvlad list med samma profil och dimension som befintlig. Befintlig list skrapas från lös färg. Grundas och målas med linoljefärg.
Vägg	Liggtimmer och regelväggar.		Vägg mot 210 rives delvis enl. A. OBS! Konstruktör skall innan arbeten påbörjas utreda borttagandet och ny vägg. Ny vägg enl. A. Timmer sparas.
Vägg Ytskikt	Vägg är klädda med träfiberskivor, masonit, målad ljusgult.	Inga.	Rives. Nya ytskikt enl. A.
Dörr	Dörr upp till vindstrappa spegeldörr med fyra speglar, liksom in till rum 202A. Båda dörrarna målade gula.	Bevaras.	Dörr till vindstrappa nedlockas och sparas.
Dörrfoder	Enkelt foder mot 202A, vindstrappa och 210.	Inga.	Rives.
Fönster	-		
Fönsterfoder	-		
Tak	Brädtak. Under pappen syns gråmålade takbrädor, under den grå färgen vit limfärg.	Bevaras.	Äldre färglager bevaras.
Tak Ytskikt	Pappspänt tak, liten takrosett. Vitmålat. Makulering över taklisten.	Rives. Takrosett bevaras.	Pappspänningen rives varsamt. Takrosetten demonteras varsamt och flyttas till det nya rummets mitt. Nya ytskikt i tak WC enl. A. I övrigt ny pappspänning. Målas med vit emulsionslimfärg.
Taklist	Rak taklist. Makulering över taklisten.	Bevaras.	Taklist kompletteras med ny hyvlad list med samma raka profil och dimension som befintlig. Taklisten makuleras.
Övrigt	Svart strömbrytare, PELLO, ca 1.4 m ovan golv.	Bevaras.	Strömbrytaren bevaras på samma höjd, ersätts alternativt med ny strömbrytare lika befintlig.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 301.	Rumsvolym och ursprungliga byggnadsdetaljer bevaras.	
Golv	Trägolv av kilsågade brädor i hela längder, obehandlat.	Bevaras.	Trägolvet slipas varsamt och oljas.
Sockel	Profilerad golvlist ca 12 cm hög.	Bevaras.	Golvlist utanpå garderob demonteras varsamt för eventuell återanvändning.
Vägg	Stående plank, återanvända brädor, vissa med vattspår och vissa rödfärgade.	Bevaras.	Befintliga brädor behålls. Brädorna kapas enl. A och flyttas ut till nya rummets mått enl. A. Smidd spik återanvänds.
Vägg Ytskikt	Pappspänning med tapeter.	Bevaras.	Ny gips sätts ovan befintlig pappspänning.
Dörr	Dörr med två speglar. Vitmålad, under det syns gulaktig kulör med handtag modell äggvred.	Bevaras.	Dörr bevaras på befintlig plats.
Dörrfoder	Karm och foder målat vitt. Dörrtröskel målad gråblå.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster	2 bågar med två glas. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönsterfoder	Profilrat. Vit oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Tak	Bräddtak.	Bevaras.	Bräddtak lagas.
Tak Ytskikt	Pappspännt tak, målat vitt.		Befintlig pappspänning rives varsamt. Referensyta sparas under gipsen. Ny gips.
Taklist	-		
Övrigt	Garderob byggd i Ö hörnet. Äldre knoppbräda finns i garderoben.	Bevaras.	Garderob rivs. Knoppbräda sparas.

Bygghet	Beskrivning	Kulturkrav	Åtgärd
	Rum 302. Förråd på vind. Spår syns på gaveln mot Munkhagsgatan att takresningen tidigare varit lägre.		
Golv	Träggolv, samma som övrigt vindsutrymme.	Bevaras.	Byggs om. Bevaras under rummets nya golvbeläggning.
Sockel			
Vägg	Pärspontpanel, omålad.	Rives.	Demonteras varsamt. Pärspontpanel återanvänds om möjligt i annat utrymme.
Vägg Ytskikt			
Dörr	Enkel dörr byggd av pärlspontpanel med inbyggd glastruta.	Rives.	Återanvänds på begagnad byggmarknad.
Dörrfoder	Rakt enkelt mot 301.		
Fönster	-		
Fönster- foder	-		
Tak	Underlagsbrädor. På N takfallet äldre. S takfallet har lagats och har nya underlagsbrädor.		Äldre underlagsbrädor med vattbrädor bevaras i största möjliga utsträckning. Borttagande av äldre takbrädor för takkuper återanvänds om möjligt.
Tak	-		
Ytskikt			
Taklist	-		
Övrigt	-		

Bygghet	Beskrivning	Kulturråd	Åtgärd
	Övrigt vindsutrymme.		Byggs om.
Golv	Trägol. Vissa brädor med vattspår.	Bevaras.	Bevaras under nya rum.
Sockel	-		
Vägg	Timmerväggar.	Bevaras. Äldre gavelröster med lägre lutning är synligt på gaveln. Viktigt att detta sparas.	Nya rum 302, 303 och 304 byggs upp med gips i väggar och tak enl. A.
Vägg Ytsikt	-		
Dörr	-		
Dörr-foder	-		
Fönster	Två bågar med två glas. Ljusgrå oljefärg.	Bevaras.	Lös färg skrapas. Grundas och målas med linoljefärg.
Fönster-foder	-		Nytt fönsterfoder hyvlas med samma profiler och dimensioner som i rum 301.
Tak	Takbrädor.	Bevaras.	Äldre underlagstak med vattbrädor bevaras i största möjliga utsträckning.
Tak Ytsikt	-		
Taklist	-		
Övrigt	Spännbalk finns på östra vinden.	Innan spännbalkens eventuella borttagande skall detta utredas av konstruktör.	Murstockar bevaras i befintligt skick. Vitkalkas. OBS! Innan spännbalkens eventuella borttagande skall detta utredas av konstruktör. Trapplopp rivs. Ledstång med hållare demonteras och återanvänds eventuellt. Äldre föremål på vinden såsom innerbågar, profilerade dörrfoder och äldre takrosett sparas och läggs undan innan arbeten påbörjas.

10 LITTERATUR OCH KÄLLFÖRTECKNING

10.1 Litteratur

Mariefred. Kulturhistorisk bebyggelseinventering. Sörmlands museum 1978.
Södermanlands läns kalender för år 1963, 1884, 1900, 1911, 1929 och 1940.

10.2 Artiklar

"1700-talshus får stå kvar", Strängnäs Tidning.
10 februari 1990.

10.3 Arkiv

Lantmäteriet.

Nordiska muséet.

Stockholms stadsarkiv. Brand-försäkringshandlingar upprättade i Städernas Allmänna Brandstodsbolag, åren 1836, 1858, 1861, 1909 och 1921.

Sörmlands museum Topografiska Arkiv.

Uppsala landsarkiv. Bouppteckning och taxerings-längd.

10.4 Muntliga uppgifter

Gripsholms Vävarestuga. Grethe Hagberg Moen, innehavare av östra butiken 2006.

Länsstyrelsen Södermanlands län, Erik Orviste och Bo G. Svensson.

Marie Lousise Vallentin, f d butiksägare, startade Vävarestugan.

MICO Byggadministration, Mikael Rojek.

SSM Bygg & Fastigheter i Strängnäs AB, Charlotta Steneskog.

Strängnäs kommun, Tomas Johnsson, bygglovchef, Samhällsbyggnadskontoret.